

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/75/2016
Identifikačné číslo spisu:	2206208201
Dátum vydania rozhodnutia:	15.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:2206208201.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobcu 1/ I. A., bývajúcej v L., 2/ U. G. bývajúcej v I. a 3/ Mgr. C. K., bývajúcej v I., všetky zastúpené JUDr. Evou Skačániovou, advokátkou so sídlom v Dunajskej Strede, Korzo Bélu Bartóka 789/3, proti žalovanej Obci Medveďov, Medveďov č. 90, zastúpenej dr.jur. Ferenc Mazács, advokátom so sídlom v Dunajskej Strede, Alžbetínske nám. 328/4/1094, P.O.BOX 2, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 6 C/126/2006, o náhradu mzdy, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. júna 2015 sp.zn. 11Co/631/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom z 11. novembra 2014 č.k. 6C/126/2006-390 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť rozdiel medzi funkčným platom v 8. platovej triede pri 100% pracovnom úväzku a skutočne vyplateným funkčným platom pri 80% pracovnom úväzku v 8. platovej triede: žalobkyni 1/ za obdobie od 1. júla 2005 do 31. júla 2008 vo výške 2411,05 € spolu s ročným úrokom z omeškania (vyčísleným vo výroku tohto rozsudku), žalobkyni 2/ za obdobie od 1. júla 2005 do 30. novembra 2010 vo výške 3993,58 € s úrokom z omeškania (vyčísleným vo výroku tohto rozsudku) a žalobkyni 3/ za obdobie od 1. júla do 30. júna 2006 vo výške 1027,43 € s úrokom z omeškania (vyčísleným vo výroku tohto rozsudku). Výslovil, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti rozsudku vo veci samej. Rozhodnutie odôvodnil záverom, že rozhodnutie žalovanej o platoch a o znížení pracovných úväzkov žalobkýň nie je riadnou (zákonnou) zmenou dohodnutých pracovných zmlúv, v dôsledku toho ich nepovažoval za platné. Podľa ustanovenia § 54 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“), obsah pracovnej zmluvy možno zmeniť len vtedy, ak sa zamestnávateľ a zamestnanec dohodnú na jeho zmene. Zamestnávateľ je povinný zmenu

pracovnej zmluvy vyhotoviť písomne (tiež uznesenie Krajského súdu v Trnave sp.zn. 9Co/151/2010-177). Neplatnosť zmien pracovných zmlúv (ohľadom platov pre zníženie pracovný úväzkov) zakladá právo žalobkyní na náhradu mzdy. Súd prvej inštancie preto uložil žalovanej (zamestnávateľovi) povinnosť doplatiť rozdiel medzi výškou platu pred a po jeho neplatnej zmene.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Trnave rozsudkom z 24. júna 2015 sp.zn. 11Co/631/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že sa plne stotožňuje s odôvodnením písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Súd prvej inštancie správne ako predbežnú otázku vyriešil skutočnosť, že rozhodnutia o plate z 1. júla 2005, ktorými žalovaná určila žalobkyniam platovú triedu 8, funkčný plat s prihliadnutím na 80 % úväzkov, sú neplatné. Žalobkyne majú uzavreté zmluvy, v ktorých bol dohodnutý 100% úväzok a tiež mzda. Žalovaná bola povinná vyplácať mzdu v súlade s uzavretou platnou pracovnou zmluvou. Ak mali žalobkyne dohodnutý 100% úväzok a tomu zodpovedajúci pracovný čas, pričom tento nedodržovali, žalovaná mala ako zamestnávateľka voči nim vyvodzovať dôsledky v súlade so zákonom a riešiť túto situáciu jednostranným rozhodnutím o skrátení pracovného času a mzdy, ktoré je neplatné. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd mal za to, že pokiaľ žalobkyne mali dohodnuté u zamestnávateľa riadnou zmluvou 100% pracovný úväzok a tomu zodpovedajúci plat, žalovaná bola povinná takýto plat im vyplácať. Pokiaľ tak nepostupovala je povinná rozdiel na plate žalobkyniam doplatiť. Žalovaná výšku priznanej náhrady mzdy v odvolaní nespochybnila.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, jeho prípustnosť odôvodňovala tým, že v konaní došlo k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci videl v tom, že po vyriešení predbežnej otázky ohľadne platnosti či neplatnosti dotknutej zmeny pracovnej zmluvy, následne mali ihneď skúmať aj to, či žalobkyne v zmysle pôvodnej pracovnej zmluvy skutočne naplnili pracovný čas na 100% alebo či ho naplnili iba na 80%. Žalobkyne v zmysle pôvodnej pracovnej zmluvy žalovanej plnenie preukázateľné v rozsahu 100 % odpracovaného pracovného času neposkytovali, naopak, plnenie poskytovali iba v rozsahu 80% dohodnutého pracovného času, za ktorý pracovný čas žalovaná žalobkyniam mzdu v rozsahu 80% riadne zaplatila, súdy tak mali žalobu voči žalovanej zamietnuť a priznať jej náhradu trov konania. Odvolací súd svojím postupom uprednostnil príslušné ustanovenia Zákonníka práce o zmene pracovno - právnych vzťahov (§ 42 ods. 1, § 43 a § 54), pred ostatnými ustanoveniami Zákonníka práce, ktoré sa vzťahujú na právo zamestnanca na mzdu za ním vykonanú prácu (čl. 3, čl.5, § 81 písm. b/ a § 118 ods. 1). Podľa žalovanej vyššie uvedené ustanovenia Zákonníka práce nie sú vo vzťahu nadriadenosti a podriadenosti, sú rovnako záväznými normami pre všetkých účastníkov pracovno-právnych vzťahov. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p. odôvodnil tým, že súdy sa v rozhodnutiach nevysporiadali s argumentáciou a právnym názorom žalovanej, obmedzili sa na strohé opísanie tvrdení žalovanej, čím porušili zásadu rovnosti zbraní v občianskom súdnom konaní. Okrem iného žalovaná namietala nedodržanie zákonnosti konania odvolávajúcej sa na porušenie dobrých mravov v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Ich porušenie vidí v tom, že nároky žalobkyní sa priečia dobrým mravom, nakoľko si uplatňujú voči žalovanej nároky bez poskytnutia adekvátneho protiplnenia. Žalobkyne dlhodobo pracovali v režime zníženého pracovného času na 80% v zmysle upravenej pracovnej zmluvy oproti pôvodnému rozsahu pracovného času vo výške 100%, pričom za znížený pracovný čas dostávali riadne zaplatenú mzdu, a to za skutočne vykonanú prácu v rozsahu 80% pracovného času. Žalovaná považuje práve ich uplatnený nárok na doplatenie rozdielu pracovného času bez toho aby prácu v tomto rozsahu žalobkyne skutočne vykonali, za rozpor s dobrými mravmi. Navrhla rozhodnutia súdov nižšej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyne vo svojom vyjadrení k dovolaniu považovali rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne, dovolanie je neprípustné a nie sú tu dané dôvody dovolania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Navrhli, aby dovolací súd v zmysle § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie zamietol.

5. Dovolanie žalobkyne bolo podané 14. septembra 2015, pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenej dôvery v právo.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

7. Na odôvodnenie svojho záveru dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP stručne uvádza, že dovolanie žalovanej, ktorým je napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým by bolo dovolanie v zmysle § 238 ods. 1 a ž 3 O.s.p. prípustné. Dovolanie žalovanej teda v zmysle §238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

8. Za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy bolo dovolanie spôsobilé vyvolať sledovaný právny účinok pri vadach zmätočnosti (§237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.), i keď jeho prípustnosť z § 238 O.s.p. nevyplývala; v takom prípade ale vady konania v zmysle §241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. prípustnosť dovolania nezakladali, na takto prípadne uplatnené dovolacie dôvody nebolo možné prihliadať (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 90/2011, 4 Cdo 588/2015, 5 Cdo 424/2015, 6 Cdo 26/2016, 7 Cdo 36/2016, 8 Cdo 27/2016). Dovolateľ zastúpený kvalifikovaným zástupcom v dovolaní výslovne súdom vyčíta nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (opomenutím aplikácie čl. 3, čl.5, a ustanovení § 81 písm. b/ a § 118 ods. 1 Zákonníka práce a ustanovenia § 3 OZ), ako aj existenciu vady konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (najmä pokiaľ ide o zistenie odpracovaného času a tomu zodpovedajúcej výšky, nedostatočné odôvodnenie súdnych rozhodnutí v reakcii na skutkové a právne námietky žalovanej). K týmto argumentom dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. bližšie neuplatnil (ani nekonkretizoval) a vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo.

9. Dovolanie žalovanej by v danom prípade bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto

samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

10. Dovolateľka vady zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto ani z týchto ustanovení nevyplýva.

11. Žalovaný v dovolaní namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí zakladajúcej podľa jeho nerovnosť v tom, že súdy sa v dôvodoch rozhodnutí nedostatočne zaoberali jeho prednesmi a vecnými námietkami. Žalovaným namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatury Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, preto uplatnenie druhej vety tohto stanoviska neprichádza do úvahy. Dovolaním napadnuté rozhodnutia dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, podávajú jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho problému, vysvetľujú svoje argumenty, ktoré ich viedli k definitívnemu záveru o dôvodnosti podanej žaloby (jeho správnosťou sa dovolací súd nezaoberal). Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Na vecnú námietku žalovanej, že žalobkyniam nepatrí mzda za čas, kedy prácu nevykovali (resp. priznanie mzdy za takejto situácie je v rozpore s dobrými mravmi), súdy v rozhodnutiach reagovali vysvetlením, že žalobkyniam patrí právo na náhradu mzdy aj za čas neoprávnene skrátenej pracovnej doby zavinennej žalovanou ako zamestnávateľkou (obdobne ako pri nárokoch z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru). Správnosťou toho záveru sa dovolací súd nezaoberal. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať to, že súdy nižších stupňov neodôvodnil svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľky.

12. Dovolateľka zastáva tiež názor, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď uznesenie veľkého senátu NS SR sp.zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017, bod 43; tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011,

4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

13. Pokiaľ dovolateľka súdom vytýka niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, dovolací súd pripomína, že podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď uznesenie veľkého senátu NS SR sp.zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017, bod 44; tiež R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

14. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej, ktoré bolo v čase jeho podania neprípustné, nevyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočniť meritórny dovolací prieskum (§ 470 ods. 2 CSP). Vzhľadom na to bolo dovolanie žalovanej odmietnuté podľa § 447 písm. c/ CSP.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.